

Львівська національна музична академія імені М.В. Лисенка
Кафедра хорового та оперно-симфонічного диригування

"ПОГОДЖУЮ"

Гарант освітньо-професійної програми,
декан факультету музикознавства,
композиції, вокалу та диригування, доцент

_____ Я. ОЛЕКСІВ

25 червня 2021 року

"ЗАТВЕРДЖУЮ"

Проректор з науково-педагогічної
та навчальної роботи, професор

_____ М. КУШНІР

25 червня 2021 року

"ПОГОДЖУЮ"

Декан факультету музикознавства,
композиції, вокалу та диригування, доцент

_____ Я. ОЛЕКСІВ

25 червня 2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
„ ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА ”

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Ступінь вищої освіти	Бакалавр
Галузь знань	02 Культура і мистецтво
Спеціальність	025 Музичне мистецтво
Освітньо-професійна програма	Музичне мистецтво
Профілізація	Хорове диригування
Статус	Обов'язкова компонента циклу дисциплін загальної професійно-практичної підготовки (ОК 1.6)
Загальний обсяг	4 кредити ЄКТС (120 годин)
Форма підсумкового контролю	Залік (3-7), екзамен (8)
Термін викладання	3-8 семестри
Факультет	Музикознавства, композиції, вокалу та диригування
Форма навчання	денна

Робоча програма навчальної дисципліни «Практика педагогічна» з галузі знань 02 Культура і мистецтво зі спеціальності 025 Музичне мистецтво оновлена відповідно до освітньо-професійної програми «Музичне мистецтво» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, затвердженої Вченою Радою ЛНМА імені М. В. Лисенка «26» травня 2021 року (Протокол № 1)

Розробники:

ЮЗЮК Іван Семенович – завідувач кафедри хорового та оперно-симфонічного диригування, Народний артист України, професор

КОЛЕССА Ярема Іванович – Заслужений артист України, професор

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри ***Хорового та оперно-симфонічного диригування***

“_21_” _____ червня _____ 2021 р., протокол № _12

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета навчальної дисципліни надати глибокі знання про зміст, організацію, форми і методи викладання "Диригування", закласти теоретичні основи методології викладання і шляхи їх практичного застосування.

У результаті вивчення навчальної дисципліни "Практика педагогічна" студент повинен знати:

- сучасний стан розвитку педагогіки і психології;
- педагогічні основи викладання предмету у вищих мистецьких навчальних закладах I-II ступеня акредитації;
- методи і форми викладання "Диригування" на I-IV курсах вищих мистецьких навчальних закладах I-II ступеня акредитації.

В результаті навчання випускник повинен вміти:

- застосувати передові досягнення педагогічної науки в процесі викладання предмету "Диригування";
- аналізувати педагогічні принципи викладання "Диригування" видатних митців хорової культури;
- вільно орієнтуватися в методико-теоретичних положеннях викладання дисципліни;
- використовувати базові знання з теоретичних основ методики викладання "Диригування" в практичній роботі.

В результаті навчання випускник повинен мати навички:

- використання в своїй практичній роботі передових досягнень провідних вітчизняних та світових шкіл у галузі навчання "Диригування";
- аналізу та накопичення провідного досвіду педагогів, методики яких дали позитивний результат у професійній підготовці студентів;
- роботи з спеціальною літературою педагогічного та методологічного напрямків.

У зв'язку з цими завданнями викладання дисципліни «Педагогічна практика» повинно мати педагогічну і методологічну спрямованість.

2. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЯКИМИ ПОВИНЕН ОВОЛОДІТИ ЗДОБУВАЧ

2.1 Загальні компетентності (ЗК)	
ЗК 1	Здатність до спілкування державною мовою як усно, так і письмово
ЗК 2	Здатність розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
ЗК 3	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 4	Здатність до розв'язання проблем.
ЗК 5	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
ЗК 6	Здатність до міжособистісної взаємодії.
ЗК 7	Здатність до критики та самокритики.
ЗК 8	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ЗК 9	Здатність до шанобливого й дбайливого ставлення до історичної спадщини і культурних традицій.
ЗК 10	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
ЗК 12	Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
ЗК 13	Здатність працювати самостійно, виявляти ініціативу та лідерські якості.
ЗК 14	Здатність до використання інформаційних і комунікаційних технологій.
ЗК 15	Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
ЗК 16	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
ЗК 17	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
2.2 Спеціальні (фахові) компетентності (СК)	
СК 1	Здатність усвідомлювати художньо-естетичну природу музичного мистецтва.
СК 2	Здатність створювати та реалізовувати власні художні концепції у творчо-виконавській діяльності.
СК 3	Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між теорією та практикою музичного мистецтва.
СК 4	Здатність використовувати знання про основні закономірності й сучасні досягнення у теорії, історії та методології музичного мистецтва.
СК 5	Здатність демонструвати достатньо високий рівень виконавської майстерності
СК 6	Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності.
СК 7	Здатність володіти науково-аналітичним апаратом та використовувати професійні знання у практичній діяльності.
СК 8	Здатність розуміти основні шляхи інтерпретації художнього образу.
СК 9	Здатність застосовувати базові знання провідних музично-теоретичних систем та концепцій.
СК 10	Здатність оперувати професійною термінологією.
СК 11	Здатність збирати, аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її в процесі практичної діяльності.
СК 12	Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків.

СК 13	Здатність демонструвати базові навички ділових комунікацій.
СК 14	Здатність здійснювати редакторську та лекторську діяльність в сфері музичного мистецтва.
СК 15	Здатність використовувати засоби масової інформації для просвітництва, популяризації та пропаганди досягнень музичної культури.
СК 16	Здатність застосовувати традиційні і альтернативні інноваційні технології музикознавчої, виконавської, композиторської, диригентської, педагогічної діяльності.
СК 17	Здатність свідомо поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями у виконавстві, музикознавстві та музичній педагогіці.
3. ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ	
РН 1	Демонструвати артистизм, виконавську культуру та технічну майстерність володіння інструментом (голосом) на належному фаховому рівні під час творчо-виконавської діяльності.
РН 2	Володіти методами та навичками ансамблевої гри / хорового співу, репетиційної роботи та концертних виступів.
РН 3	Демонструвати різні методики удосконалення творчо-виконавської діяльності.
РН 4	Аналізувати музичні твори з виокремленням їх належності до певної доби, стилю, жанру, особливостей драматургії, форми та художнього змісту.
РН 5	Відтворювати драматургічну концепцію музичного твору, створювати його художню інтерпретацію.
РН 8	Демонструвати володіння музично-аналітичними навичками в процесі створення виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій.
РН 9	Застосовувати теоретичні знання та навички в редакторській / та лекторській практичній діяльності.
РН 10	Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.
РН 11	Вміти здійснювати педагогічну діяльність.
РН 12	Використовувати на професійному рівні методи та прийоми викладання гри на інструменті / вокалу / диригування / теорії, історії музики / композиції.
РН 13	Демонструвати музично-теоретичні, культурно-історичні знання з музичного мистецтва.
РН 14	Демонструвати аргументовані знання з особливостей музичних стилів різних епох.

4. РОЗПОДІЛ ДИСЦИПЛІНИ ЗА СЕМЕСТРАМИ, ГОДИНАМИ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

НАЗВА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	Розподіл за семестрами			Кількість кредитів ECTS	Кількість годин						Розподіл аудиторних годин за курсами і семестрами							
	Екзамени	Заліки	Атестаційні		Загальний обсяг	Аудиторних				Самостійна робота	I курс		II курс		III курс		IV курс	
						Всього	у тому числі:				Семестри							
	лекційні	індивідуал	практ				1	2	3		4	5	6	7	8			
	Кількість тижнів в семестрі																	
1	5	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15			
Практика педагогічна	8	3-7		4	120	60			60	60		0,5	0,5	0,5	0,5	1	1	

Розподіл годин та кредитів по курсах та семестрах

КУРС	СЕМЕСТРИ	Кількість кредитів ECTS	Кількість годин					
			Загальний обсяг	Аудиторних			Самостійна робота	
				Всього	у тому числі:			
					лекційні	індивідуальні		практичні
II		1	30	15			15	15
	3	0,5	15	8			8	7
	4	0,5	15	7			7	8
III		1	30	15			15	15
	5	0,5	15	8			8	7
	6	0,5	15	8			7	8
IV		2	60	30			30	30
	7	1	30	15			15	15
	8	1	30	15			15	15

3 семестр

Модуль 1. Хорове диригування		
Змістовий модуль 1. Робота над технікою диригування		
Тема 1	Техніка диригування та її значення для диригента	3
Тема 2	Основна постава диригента	2

Тема 3	Диригентські схеми та їх структура.	2
	Всього годин	7
	4 семестр	
	Модуль 2. Хорове диригування	
	Змістовий модуль 2 Робота над технікою диригування	
Тема 1	Вивчення показу початку виконання та закінчення.	3
Тема 2	Диригування в розмірах 3/4, 4/4 і 2/4 в помірному та помірньо-швидкому темпі при звуковеденні нон-легато і легато	2
Тема 3	Показ вступу після основної метричної долі такту в середньому темпі. Початкові навички роботи з камертоном.	3
	Всього годин	8

5 семестр

	Модуль 3. Хорове диригування	
	Змістовий модуль 1. Робота над технікою диригування	
Тема 1	Функції правої і лівої руки	3
Тема 2	Диригування в розмірах 6/8 і 6/4 по шестидольній і дводольній схемах	4
	Всього годин	7
	6 семестр	
	Модуль 4. Хорове диригування	
	Змістовий модуль 2 Робота над технікою диригування	
Тема 1	Поняття про стакато і прийоми його диригування.	3
Тема 2	Фермати, їх значення і прийоми виконання	3
Тема 3	Синкопи, акценти.	2
	Всього годин	8

7 семестр

	Модуль 5. Хорове диригування	
	Змістовий модуль 1. Робота над технікою диригування	
Тема 1	Диригування в розмірах 5/4 по п'ятидольній схемі	5
Тема 2	Диригування в розмірі 5/8 і 5/4 у швидкому темпі по дводольній схемі.	5
Тема 3	Дроблення основної метричної одиниці	5
	Всього годин	15
	<i>8 семестр</i>	
	Модуль 6. Хорове диригування	
	Змістовий модуль 2 Робота над технікою диригування	
Тема 1	Диригування в швидкому темпі.	7
Тема 2	Прийоми диригування поліфонічних творів (імітація, канон, виділення теми, підголоски та ін.).	8
	Всього годин	15
	Всього за лекційний курс	60

Самостійна робота*3 семестр*

№ з/п		Кількість годин
1.	Диригування в розмірах 7/4 і 7/8 за семидольною схемою в помірному та помірно-швидкому темпах	1
2.	Диригування в розмірах 9/8 і 9/4 за дев'ятидольною та тридольною схемами.	2
	Поточний контроль	1
3.	Диригування в розмірах 12/4 і 12/8 за дванадцятидольною і чотиридольною схемами.	2
	Підсумковий контроль (залік)	2
	Всього годин	8

	4 семестр	
1.	Диригування в розмірі 1 1/4 в швидкому темпі за п'ятидольною схемою	3
	Поточний контроль	1
2.	Диригування творів з чергуванням простих і складних розмірів	2
	Підсумковий контроль (залік)	1
	Всього годин	7
	5 семестр	
1.	Вивчення рекомендованих хорових творів у дводольних, тридольних, чотиридольних, п'ятидольних розмірах, розмірі 3/2, розмірах 3/2; 3/8; 2/4 на "раз", змінних розмірах. (обробки народних пісень, оригінальні твори, духовні твори, твори з супроводом).	5
	Поточний контроль	1
	Підсумковий контроль (залік)	2
	Всього годин	8
	6 семестр	
1.	Вивчення рекомендованих хорових творів у дводольних, тридольних, чотиридольних, п'ятидольних розмірах, розмірі 3/2, розмірах 3/2; 3/8; 2/4 на "раз", змінних розмірах. (обробки народних пісень, оригінальні твори, духовні твори, твори з супроводом).	5
	Поточний контроль	1
	Підсумковий контроль (залік)	1
	Всього годин	7
	7 семестр	
1.	Вивчення рекомендованих хорових творів у дводольних, тридольних, чотиридольних, семидольних, дев'ятидольних і дванадцятидольних розмірах (обробки народних пісень, оригінальні твори, духовні твори, твори з супроводом).	13
	Поточний контроль	1
	Підсумковий контроль (залік, екзамен)	1
	Всього годин	15
	8 семестр	
1.	Вивчення рекомендованих хорових творів у дводольних, тридольних, чотиридольних, семидольних, дев'ятидольних і дванадцятидольних розмірах (обробки народних пісень, оригінальні твори, духовні твори, твори з супроводом).	12

	Поточний контроль	1
	Підсумковий контроль (залік,екзамен)	2
	Всього годин	15
	Всього за лекційний курс	60

6. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ СТУДЕНТІВ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

З метою визначення повноти і міцності знань студентів та володіння ними практичними навичками викладання "Диригування" по закінченні VIII семестру проводиться іспит. Знання студентів оцінюються на основі рейтингової системи:

„Відмінно” А– студент володіє ґрунтовними знаннями викладання "Диригування", здатний систематизувати, узагальнювати, творчо інтерпретувати теоретичний матеріал курсу, поєднувати отримані теоретичні знання з їх практичним застосуванням.

„Добре” В– студент володіє глибокими знаннями теоретичного матеріалу з предмету, вміє логічно поєднувати теоретичні знання з практичними ситуаціями, творчо їх застосовує.

„Добре” С – студент володіє достатніми знаннями викладеного матеріалу програми, творчо використовує у практичній роботі. Не завжди самостійно може систематизувати та узагальнювати матеріал курсу. Показує добрі результати практичної роботи.

„Задовільно” D – студент користується обмеженим знанням теоретичного матеріалу курсу, інтерпретує методичні та дидактичні проблеми на визначальному рівні, не завжди розуміє їх змістову специфіку, не завжди може самостійно зробити порівняльний аналіз понять та категорій. Практичне виконання вимог Програми з предмету знаходиться на посередньому рівні.

„Задовільно” E – студент відтворює основний теоретичний матеріал, але знання знаходяться у неповному обсязі, що не дозволяє робити йому творчі висновки та застосовувати їх на практиці.

"Незадовільно з можливістю повторного складання" FX – рівень знань студента методологічних та теоретичних основ курсу визначається, як початковий. Він не володіє методикою узагальнення, систематизації та обґрунтування. Не володіє практикою їх застосування.

"Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни" F – відсутність знань з предмету.

Сумарна шкала оцінювання здобувача з навчальної дисципліни

СУМА БАЛІВ ЗА ВСІ ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	ОЦІНКА ECTS	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	задовільно
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Шкала оцінювання здобувача з семестрового екзамену та поточного контролю

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для заліку (диференційованого) та екзамену
45-50	A	відмінно
41-44	B	добре
37-40	C	
32-36	D	
30-31	E	задовільно
18-29	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-17	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності.
2. Методи стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності.
3. Методи контролю (самоконтролю, взаємоконтролю), корекції (самокорекції, взаємокорекції) за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності.
4. Бінарні, інтегровані (універсальні) методи.

8. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

1. Попередній контроль спрямований на виявлення знань, умінь і навичок студентів з творів, які будуть вивчатися.

2. Поточний контроль здійснюється під час практичних занять з метою перевірки засвоєння попереднього матеріалу і виявлення проблем опанування тими чи іншими навичками.
3. Тематичний контроль здійснюється періодично, після вивчення нової теми чи нового розділу і має на меті систематизацію знань та умінь студентів.
4. Підсумковий контроль проводиться в кінці семестру, а також після закінчення курсу на державному іспиті.

9. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Рекомендована література.

Базова

- Андреева Л. "Методика преподавания хорового дирижирования в музыкальных училищах." - М.: Музыка, 1969.
- Дмитревський Г. "Хорознавство і управління хором". - К., 1961.
- Егоров О. "Теорія і практика роботи з хором". - К., 1961.
- Егоров А. "Очерки по методике преподавания хоровых дисциплин". Л.: Музгиз, 1958.
- Казачков С. "Дирижерский аппарат и его постановка". - М.: Музыка, 1967.
- Канерштейн М. "Вопросы дирижирования". – М.: Музыка, 1972.
- Колесса М. "Основи техніки диригування" К., 1973.
- Мархлевський А. "Практичні основи роботи в хоровому класі". – К.: Музична Україна, 1986.
- Малько Н. "Основы техники дирижирования". – Л, М.: Музыка, 1965.
- Мусин Й. "О воспитании дирижера". – Л.: Музыка, 1987.
- Соколов В. "Работа с хором". М.: Музыка, 1964.
- Усова И. "Хоровая литература". М.: Музыка, 1976.
- Чесноков П. "Хор и управление им". М.: Музыка, 1952.

Допоміжна

- Гоноболін Ф. "Психологія". – К.: Вища школа, 1975.
- Кобиляцький І. "Основи педагогіки вищої школи". - К.: Вища школа, 1978.
- Маркевич І. "О науке дирижирования". – М.: Музыка, 1970.
- "Основы педагогического мастерства". – К.: Вища школа, 1987.
- "Педагогіка" / за ред. М. Ярмаченка. – М.-К. Вища школа, 1986.
- "Проблемы общения в психологии" / Под ред. Б. Ломова. – М.: Наука, 1981.
- Разумний І. "Посібник з диригування". – К.: Музична Україна, 1968.
- Сохор А. "Воспитательная роль музыки". – Л.: Музыка, 1975.
- Стулова Т. "Хоровой класс". - М.: Просвещение, 1988.
- Якубін Л. "Гармонія емоціонального і раціонального у формуванні особистості". – К. 1964.

13. Інформаційні ресурси

<http://www.youtube.com/> - аудіо та відео матеріали.